

FRIGYER LÁSZLÓ¹ – MÁTYÁS SZABOLCS²**Gondolatok a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletéről****Thoughts about the legal supervision of law enforcement****Absztrakt**

A tanulmány a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét vizsgálja. Ennek keretében megállapításokat tesz a jelenlegi struktúra történelmi gyökereire és kialakulására vonatkozóan, majd ezen vezérfonalak mentén elemzésre kerülnek a törvényességi felügyelet szükségességének egyes alapkérdései. Továbbá kifejtésre kerülnek a felügyeletre vonatkozó hatályos szabályozás legfontosabb normatívái.

Kulcsszavak: büntetés-végrehajtás, büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete, törvényességi felügyelet, büntetés, büntetés-végrehajtási intézet

Abstract

The study examines the legal supervision of law enforcement. Within that it makes statements concerning the roots and creation of the current structure and then along these guidelines it analyses certain fundamental questions concerning the necessity of legal supervision. Furthermore it expounds the most important normatives of the current regulations concerning supervision.

Keywords: law-enforcement, legal supervision of law enforcement, legal supervision, punishment, law enforcement institute

---

¹ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar - National University of Public Service Faculty of Law Enforcement, E-mail: frigyer.laszlo@uni-nke.hu, ORCID: 0000-0002-3507-3352

² Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar - National University of Public Service Faculty of Law Enforcement, E-mail: matyas.szabolcs@uni-nke.hu, ORCID: 0000-0001-9529-7596

1. BEVEZETÉS

A történelem viharában mindig is nagy jelentősége volt az elszenvedett sérelmek megtorlásának, a bűnösökre kiszabott büntetések végrehajtásának. Ezzel szemben szinte ugyanakkora igény volt minden korban a vezetői, az állami önkény visszaszorítására, korlátainak tartására és a határainak a meghúzására. Ez a büntetések kiszabásának, végrehajtásának ellenőrzött rendszere, és kiszámíthatósága iránti igény bele is illik az ókori tudósokat (Arisztotelész, Platon), majd később a középkori nagy tudósokat (Locke, Montesquieu) is foglalkoztató hatalmi rendszer kiegyensúlyozásának a kérdésébe. Annak a korszakokon át érlelődő tudományos tevékenységnek az eredményeképpen, amelyben „Montesquieu aktuálpolitikai jelszóként ismerte meg a hatalmi ágak elválasztásának elvét”³ – „a hatalmak elválasztásának máig is érvényesnek tekintett formuláját”⁴ – „a törvényhozó, végrehajtó és *bírói* hatalom hármasságáról”⁵ szóló államhatalmak elválasztási szükségletét.

Ennek a jogfejlődésnek az eredménye lett az a jogtörténeti sikerként is aposztrofálható megállapítás, miszerint a „polgári alkotmányok egyik legjellemzőbb vonása a hatalommegosztás elvének valamilyen szintű keresztülvitele”,⁶ aminek léte olyan általános és garanciális jogi elemeket teremtett, amelyek mindenfajta hovatarozási előfeltétel nélkül voltak az egyének számára felhívhatóak. Magának a jogrendszereknek a kifejlődése során a „jognak jogágakra bomlása hosszú, több évszázados történelmi folyamat volt”,⁷ amelynek eredményeképpen alakult ki a jogtudomány felosztásának általánosan elfogadott mai szisztémája.

2. A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELETÉNEK SZÜKSÉGESSÉGE

Ruzsonyi Péter⁸ szerint a büntetések végrehajtása már az ősi, közösségi társadalmak szankciórendszere óta az igazságszolgáltatás szerves részeként egyidős a társadalommal.⁹ Azaz kijelenthetjük, hogy a büntetés-végrehajtás a lezajlott történelmi folyamatok

³ Takács Albert: A hatalommegosztás elve az alkotmányos értékek rendszerében.

http://uni-nke.hu/uploads/media_items/a-hatalommegosztas-elve-az-alkotmanyos-ertekek-rendszerében.original.pdf 2011. (letöltés ideje: 2016. 12. 10.)

⁴ Bibó István: Akadémiai székfoglalója: Az államhatalmak elválasztása egykor és most. <http://mek.oszk.hu/02000/02043/html/290.html> 1947. (letöltés ideje: 2016. 12. 11.)

⁵ Bibó István: Akadémiai székfoglalója: Az államhatalmak elválasztása egykor és most. <http://mek.oszk.hu/02000/02043/html/290.html> 1947. (letöltés ideje: 2016. 12. 11.)

⁶ Mezey Barna (szerk.): Magyar Alkotmánytörténet. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 428. o

⁷ Király Tibor: Büntetőeljárás jog. Osiris Kiadó, Budapest, 2008, 35. o.

⁸ Prof. Dr. Ruzsonyi Péter bv. dandártábornok a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Büntetés-végrehajtási Tanszékének tanszékvezetője

⁹ Ruzsonyi Péter: Pönológiai alapvetések. In: Ruzsonyi Péter (szerk.): Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből. Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar. Budapest, 2014, 199. o.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

eredményeképpen már a kezdetektől fogva – ilyen vagy olyan dogmatikai elkülönültséggel –, de a jogrendszer részét képezte.

Szilágyi Péter¹⁰ – a jelenleg elfogadott szervezeti struktúráját vizsgálva – megállapította, hogy a jogrendszer közjogi ágán belül elhelyezkedő „büntetés-végrehajtási jog sajátos jogterület,¹¹ amely a büntetőjog részeként funkcionál. Mégpedig úgy, hogy a „büntetőjog széles értelemben véve három részre oszlik: az anyagi büntetőjogra (büntetőjog szűkebb értelemben), a büntetőeljárási jogra (ún. alaki büntetőjogra) és a büntetés-végrehajtási jogra.”¹²

Vókó György¹³ büntetés-végrehajtási jogra vonatkozó meghatározása¹⁴ talán a terület legátfogóbb és legrealisabb megközelítése. A 2006-os megállapítása pedig – miszerint „a jövő emberközpontú büntető igazságszolgáltatása szempontjából a szankcionálás feltételei és formái mellett fontos az eljárás és a büntetés-végrehajtás is”¹⁵ – teljes mértékben időtálló, hiszen „hazánk az Európai Unióhoz való csatlakozással olyan integrációnak vált a részesévé, amely célul tűzte ki maga elé a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtését.”¹⁶

Mindezekkel egyetértve azt is kijelenthetjük, hogy a szankcionálás feltételrendszere csak megfelelő fékek és egyensúlyok beépítésével válik kiszámíthatóvá, hiszen „nincs jogállam korszerű büntetés-végrehajtás nélkül, ez utóbbi pedig nem létezhet megfelelő garanciális háttér, a végrehajtás törvényességére is kiterjedő, nemzetközi és hazai garanciális- és kontrollrendszer hiányában.”¹⁷

¹⁰ Dr. Szilágyi Péter ny. egyetemi tanár ELTE ÁJK

¹¹ Szilágyi Péter: Jogi alaptan. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014, 227.o.

¹² Szilágyi Péter: Jogi alaptan. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014, 226.o.

¹³ Prof. Em. Dr. Vókó György DSc, MTA Állam- és jogtudományok doktora, az Országos Kriminológiai Intézet Igazgatója

¹⁴ Vókó György: A büntetés-végrehajtási jog szerepe a jogállamban. Börtönügyi Szemle 2014. 1. szám <http://bv.gov.hu/download/8/ba/c0000/Bortonugyi%20Szemle%202014%201%20sz%C3%A1m.pdf> (letöltés ideje: 2016.12.10.)

A büntetés-végrehajtási jog az az önálló jogág, amely a büntetések, a büntetőjogi intézkedések, a büntető eljárási törvényben felsorolt legsúlyosabb jogkorlátozással járó kényszerintézkedések, a szabadságkorlátozást is tartalmazó igazgatási szankciók végrehajtását, annak előkészítését, megkezdését és rendjét; a kapcsolódó járulékos feladatokat, a közreműködő szervek és személyek feladatait; a végrehajtás hatálya alatt álló személy jogi helyzetét (jogait és kötelelességeit), a társadalomba való visszavezetésének, illetve beilleszkedésének módszereit; a jogok és kötelelességek érvényesítésének módját (büntetés-végrehajtási eljárás) szabályozza; amelyet széleskörű jogállami biztosíték (garancia) rendszer övez (ügyészi törvényességi felügyelet, bv. bírói hatáskör, bírósághoz és ombudsmanhoz fordulási jog, nemzetközi és társadalmi ellenőrzés).

¹⁵ Vókó György: Európai büntetés-végrehajtási jog. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2006, 49. o.

¹⁶ Lőrincz József: Büntetőpolitika és börtönügy. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2009, 132.o.

¹⁷ Lajtár István: A büntetés-végrehajtás feletti kontroll modelljei. Börtönügyi Szemle 2014. 1. szám <http://bv.gov.hu/download/8/ba/c0000/Bortonugyi%20Szemle%202014%201%20sz%C3%A1m.pdf> (letöltés ideje: 2016.12.10.)

3. A VONATKOZÓ HATÁLYOS SZABÁLYOZÁS

A büntetések európai szintű végrehajtásának elengedhetetlen előfeltétele, hogy a jogállami garanciák a legmagasabb szintről kiindulva legyenek egymásból fakadó módon kiépítettek és fellelhetők az állami struktúra és a jogszabályi hierarchia minden szintjére vonatkozóan. Ezen gondolatmenetnek megfelelően „a fogvatartottakkal való bánásmód – amely általános nemzetközi megítélés szerint egy ország jogállamiságának egyik fokmérője – akkor tekinthető törvényesnek, amennyiben megfelel mind a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek, mind a nemzetközi egyezményekben megfogalmazott elvárásoknak.”¹⁸

A hazai jogszabályi rendszer legmagasabb szintjét Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) testesíti meg, amelynek 29. cikke határozza meg az ügyészség függetlenségének tényének meghatározása és egyéb feladatszabás mellett a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletének a kötelezettségét.

Maga az Alaptörvény indokolása az ügyészséget „az egyik klasszikus hatalmi ágnek sem alárendelt, önálló alkotmányos intézményként, a büntetőhatalom központi szereplőjeként határozza meg,”¹⁹ amely a büntetések végrehajtásának törvényességi felügyeletét hagyományos büntetőjogi jellegű feladatként látja el a további feladatai mellett.²⁰

Mindazonáltal igen érdekes ez a kettős személetű törvényességi felügyelet. Egyrészt felügyeli az állami erővel kikényszerített retorzió foganatosítását. Másrészt ellenőrzi a fogvatartott személy jogainak és kötelezettségeinek a realizálódását, akkor is, ha a fogvatartott a nyomozó hatóság krimináltaktikai és kriminálmotodikai tevékenységének az érintettje. Vagyis szükségképpen társul kontroll a büntetőeljáráshoz kapcsolódó „*kriminalisztika a bűncselekmények nyomozásának tudománya*”²¹ tekintetében is. Összességében tehát az „ügyészi törvényességi felügyelet mindkét követelmény megvalósulását biztosítja, azaz hogy a szankció végrehajtás nélkül ne maradjon, továbbá, hogy a terhelti jogok és kötelezettségek ténylegesen érvényesüljenek, illetve teljesüljenek”²²

Az Alaptörvény adta felhatalmazás megvalósítását több – alább említett – törvény mintegy körbebástyázva szilárdan tartja. A téma kapcsán elsőként az ügyészségről szóló tör-

¹⁸ Dr. Szűcs András: A fogvatartottakkal kapcsolatos bánásmód törvényességének helyzete Magyarországon. Börtönügyi Szemle 2014. 1. szám

http://epa.oszk.hu/02700/02705/00055/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2003_3_009-018.pdf

(letöltés ideje: 2016.12.10.)

¹⁹ Magyarország Alaptörvénye: 29. cikkhez fűzött indokolás

²⁰ Magyarország Alaptörvénye: 29. cikkhez fűzött indokolás

²¹ Mészáros Bence: A kriminalisztika és a magánnyomozás kapcsolata. In: Gaál Gyula-Hautzinger Zoltán (szerk.): Modernkori veszélyek rendészeti aspektusai. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja a Magyar Rendészettudományi Társaság közreműködésével. Pécs, 2015, 133. o.

²² Belovics Ervin-Vokó György: A büntetés-végrehajtási törvény magyarázata. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2014, 68. o.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

vényt indokolt megemlíteni.²³ Amint az látható, az ügyészség általi felügyeleti rendszer igen szerteágazó és igen sokrétű. Így feladatából fakadóan – a jogrendszer őrzőjeként – erős ügyészségre és erős felügyeletre van szükségünk. Ugyanis nagyon kiemelt a jelentősége annak is, hogy hazánkban a büntetés-végrehajtás állami privilégium, és a büntetést nem lehet „magánbörtönökben” végrehajtani. Nem érett meg rá sem a végrehajtó, sem a társadalmi közeg, hiszen sokszor még ebben az államilag részletesen szabályozott törvényességi felügyeleti rendszerben is sajnálatos módon előfordul visszaélés.²⁴

A következő törvényi szabályozás, amelyet ki kell emelni az a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény. A büntetés-végrehajtási tevékenység felügyelete magának a fogvatartás alanyának – a fogvatartottnak – is megteremti azt a kiszámítható közeget, amely alapján tervezhetővé, „élhetővé” válik a falak között eltöltött idő. Továbbá kontroll segíti a rendszer azon részét is, amely eredményeképpen a társadalomba történő visszatérés idejére megteremtődhet a fogvatartott beilleszkedésének lehetősége, a reintegráció realitása. Megfelelő kontroll, cél és irányítás ugyanakkor nem csak a büntetés-végrehajtás foganatosításának irányába szükséges, hanem a fogvatartottak irányába is. Hiszen e nélkül a fogvatartottak a büntetés idejét kvázi csak „egymás továbbképzésére”²⁵ a bűnözői érdekeik erősítésére használnák.

A következő törvényességi felügyelet megalapozó/megerősítő törvény a büntetés-végrehajtás egyik alapkövének számító 1995. évi CVII. törvény (a büntetés-végrehajtási szervezetről), amelynek erőssége abban rejlik, hogy hosszú időt várva ez volt az első önálló törvényi szintű szabályozása a szervezetre vonatkozó szabályoknak. A törvényességi felügyeleti eljárásnak a törvények által meghatározott gyakorlati végrehajtási menetét és a foganatosítás mikéntjét a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészi tevékenységről szóló 20/2014. (XII. 23.) LÜ utasítás határozza meg.

Természetesen a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletének megvalósításához elengedhetetlenül hozzátartoznak azok a – jelen tanulmányban és részleteiben nem elemzett – törvények²⁶ és egyéb normatívák is, amelyekből a gyakorlat nap, mint nap táplálko-

²³ 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről

²⁴ Kóhalmi László: Az életfogytig tartó szabadságvesztés a magyar büntetőjogban. Börtönügyi szemle, 2006, 3. szám. 42. o.

http://epa.oszk.hu/02700/02705/00067/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2006_3_035-043.pdf (letöltés ideje: 2016.12.13.)

„Jogos félelmeket kelthet az, hogy az emberi jogok mennyire garantálhatók egy privatizált börtönben, olyan helyen, ahol az állami kontroll csak minimálisan működik. Mennyire lehet a reszocializációt és a profitmaximumot közös nevezőre hozni? A büntetés-végrehajtásban lezajló privatizációs folyamatról tehát elmondható, hogy az sok megválaszolatlan kérdést vet fel.”

²⁵ Kóhalmi László: A büntethetőségi korhatár kérdése. <http://jesz.ajk.elte.hu/kohalmi53.pdf>

(letöltés ideje: 2016.12.13.) „A büntetés-végrehajtási intézet ugyanis nem más, mint a bűnözők akadémiaja.”

²⁶ 2015. évi CLII. törvény a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendé-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

zik, hiszen ezek azok a szabályrendszerek (normarendszerek), amelyeknek a megvalósulása kerül ellenőrzésre a felügyeleti tevékenység foganatosításakor.

ÖSSZEGZÉS

A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletének megvalósítása egy felvilágosult jogállamban elengedhetetlen követelmény, mivel a szankciók alkalmazásának ultima ratio jellege és közege végett ellenőrizni kell, hogy a foganatosítás az alkalmazási célnak megfelelően történik-e, ugyanis a „büntető jogszabályokat – mint már számtalan kutatás kimutatta – tilos általános problémamegoldó eszközként használni.”²⁷ Továbbá nagyon fontos, hogy a szankciókkal érintett és alapjogaiban korlátozott személyek számára biztosítva legyen a jogorvoslati lehetőség, a társadalmi kontroll és a nemzetközi szervezetekhez való fordulásjoga.²⁸

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Belovics Ervin – Vokó György (2014): A büntetés-végrehajtási törvény magyarázata. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. Budapest

szeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény és azzal összefüggésben más törvények módosításáról

2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2011. évi CXLIII. törvény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének kihirdetéséről

2011. évi CXII. törvény az információk önrendelkezési jogról és az információszabadságról

1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról

1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

²⁷ Kóhalmi László: Jobbiztonság és büntető jogalkotás. In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk.): Tanulmányok „a biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások” című tudományos konferenciáról. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, Pécs, 2012. 94. o. (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények; XIII.)

²⁸ Vokó György: A magyar büntetés-végrehajtási jog, Dialóg Campus Kiadó - Nordex Kft. (2014) http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_528_Voko_Gyorgy_Magyar_buntetes_v_egrehajatasi_jog/ch02s07.html#id611744 (letöltés ideje: 2016. 12. 11.)

„A büntetés-végrehajtást övező garanciarendszerhez hozzátartozik az adott végrehajtási tevékenységet irányító, vezető, ebből fakadó belső ellenőrzésén túlmenően az ügyészi törvényességi felügyelet, a nemzetközi ellenőrzés, társadalmi ellenőrzés, az elítéltek – mint minden embernek – az ombudsmanhoz, valamint nemzetközi szervezetekhez fordulási joga, az utóbbi szervezetek látogatásai is. Ahol az egyes emberek alapjogai korlátozás alá esnek – ha törvény vagy bírósági ítélet alapján is történik ez – a legmesszebbmenő védelmet kell nyújtani az esetleges hatalommal való visszaéléssel, az emberi jogok súlyos megsértésével szemben.”

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

2. Bibó István: Akadémiai székfoglalója: Az államhatalmak elválasztása egykor és most. <http://mek.oszk.hu/02000/02043/html/290.html> 1947. (letöltés ideje: 2016. 12. 11.)
3. Király Tibor (2008): Büntetőeljárás jog. Osiris Kiadó, Budapest ([file:///C:/Users/Dr.%20Frigyer/Downloads/2011_0001_527_jogi_alaptan%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Dr.%20Frigyer/Downloads/2011_0001_527_jogi_alaptan%20(1).pdf))
4. Lőrincz József (2009): Büntetőpolitika és börtönügy. Rejtel Kiadó, Budapest
5. Kóhalmi László (2006): Az életfogytig tartó szabadságvesztés a magyar büntetőjogban Börtönügyi szemle (http://epa.oszk.hu/02700/02705/00067/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2006_3_035-043.pdf) (letöltés ideje: 2016.12.13.)
6. Kóhalmi László (2012): Jogbiztonság és büntető jogalkotás. In: Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán (szerk.): Tanulmányok „a biztonság rendészettudományi dimenziói – változások és hatások” című tudományos konferenciáról, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, Pécs
7. Lajtár István (2014): A büntetés-végrehajtás feletti kontroll modelljei. Börtönügyi Szemle (<http://bv.gov.hu/download/8/ba/c0000/Bortonugyi%20Szemle%202014%201%20sz%C3%A1m.pdf>) (letöltés ideje: 2016.12.10.)
8. Magyarország Alaptörvényéhez fűzött indokolás
9. Mezey Barna (szerk.) (2003): Magyar Alkotmánytörténet. Oziris Kiadó Budapest
10. Mészáros Bence (2015): A kriminalisztika és a magánnyomozás kapcsolata. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Modernkori veszélyek rendészeti aspektusai. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja a Magyar Rendészettudományi Társaság közreműködésével. Pécs
11. Ruzsonyi Péter (2014): Pönológiai alapvetések. In: Ruzsonyi Péter (szerk.): Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből. Nemzeti Közszerológiai Egyetem rendészettudományi Kar, Budapest
12. Szilágyi Péter (2014): Jogi alaptan. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014
13. Szűcs András (2014): A fogvatartottakkal kapcsolatos bánásmód törvényességének helyzete Magyarországon. Börtönügyi Szemle (http://epa.oszk.hu/02700/02705/00055/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2003_3_009-018.pdf) (letöltés ideje: 2016. 12. 10.)
14. Takács Albert (2011): A hatalommegosztás elve az alkotmányos értékek rendszerében. (http://uni-nke.hu/uploads/media_items/a-hatalommegosztas-elve-az-alkotmanyos-ertekek-rendszerében.original.pdf) (letöltés ideje: 2016. 12. 10.)
15. Vókó György (2006): Európai büntetés-végrehajtási jog. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs
16. Vókó György (2014): A büntetés-végrehajtási jog szerepe a jogállamban. Börtönügyi Szemle 2014, (<http://bv.gov.hu/download/8/ba/c0000/Bortonugyi%20Szemle%202014%201%20sz%C3%A1m.pdf>) (letöltés ideje: 2016.12.10.)
17. Vókó György (2014): A magyar büntetés-végrehajtási jog, Dialóg Campus Kiadó - Nordex Kft., Budapest (http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_528_Voko_Gyorgy_Magyar_buntet_es_vegrehajtasi_jog/ch02s07.html#id611744) (letöltés ideje: 2016. 12. 11.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 2. szám

18. Magyarország Alaptörvénye
19. 2015. évi CLII. törvény a büntügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a büntügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény és az azal összefüggésben más törvények módosításáról
20. 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
21. 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
22. 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
23. 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
24. 2011. évi CXLIII. törvény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény fakultatív jegyzőkönyvének kihirdetéséről
25. 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
26. 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
27. 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról
28. 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
29. 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről
30. 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
31. 20/2014. (XII. 23.) LÜ utasítás a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészi tevékenységről